

Nyheter om EU

NYHETSRESEN FRÅN FOLKRÖRELSEN NEJ TILL EU ■ AUGUSTI 2004

Tysk folkomröstning om EU-grundlagen

Också Tyskland, det största medlemslandet i EU, kan komma att hålla en folkomröstning om den nya EU-konstitutionen. Från att tidigare ha avvisat alla krav – med hänvisning till att den tyska författningen inte medger folkomröstning – har det regerande socialdemokratiska partiet nu meddelat att man senare i höst kommer att föreslå en lagändring.

Det var den socialdemokratiska partiordföranden, Franz Münterfering, som den 29 augusti offentliggjorde partiets tvärvändning i frågan. Enligt Münterfering ska ett lagförslag läggas fram för förbundsdagen (parlamentet) i oktober eller november.

Så sent som i mitten av juli, i en intervju i Financial Times, deklarerade förbundskansler Gerhard Schröder att en folkomröstning om EU-konstitutionen var utesluten.

”Den tyska författningen medger inte folkomröstning. Vi ska ha en parlamentarisk process, och vi vill försäkra oss om att det sker före årsskiftet”, sade Schröder.

För att de ska bli en folkomröstning i Tyskland så krävs det en grundlagsändring. Enligt författningen får tyskarna bara folkomrösta i frågan om förbundsrepublikens storlek och indelning.

Folkomröstningar på lokal och regional nivå är tillåtna och förekommer då och då i de tyska delstaterna. Men till skillnad från till exempel Sverige, där det krävs två omröstningar i riksdagen med allmänna val emellan för en grundlagsändring, kan Tyskland ändra sin författning på knappt ett halvår.

Varför den tyska socialdemokratiska partiledningen nu väljer att byta fot i frågan om folkomröstning, har sannolikt flera orsaker. Starkt bidragande är förmodligen att alltför EU-länder har bestämt sig för att låta sina medborgare få rösta ja eller nej till EU-konstitutionen, däribland de två andra stormakterna inom EU, Storbritannien och Frankrike.

En annan bidragande orsak är sannolikt den senaste tidens kraftiga kritik mot regeringens ekonomiska politik. Flera planerade reformer har skjuits upp, och en samtidig

strid om folkomröstningskravet skulle ytterligare minska partiets popularitet. Enligt en opinionsmätning som förra månaden publicerades i tidskriften Der Spiegel, vill omkring 70 procent av tyskarna ha en folkomröstning om EU-konstitutionen. Inom det socialdemokratiska partiet finns också en förhållandevis stark gruppering som stödjer kravet.

Även koalitionspartnern De Gröna önskar en folkomröstning, och enligt Franz Münterfering har socialdemokraterna och De Gröna nu enats om att försöka ändra den tyska författningen för att möjliggöra detta.

Enligt Franz Münterfering ska ett förslag till grundlagsändring läggas fram för förbundsdagen (parlamentet) i oktober eller november. Ett lagförslag måste dock godkännas i förbundsdagens båda kamrar, vilket kan visa sig komplicerat. Förbundsrådet, som består av företrädare för de 16 delstaterna (länderna) kontrolleras av den borgerliga oppositionen. Den är för närvarande är splittrad i frågan. Men bland annat den förre kristdemokratiska kanslerkandidaten Edmund Stoiber, regeringschef i det mäktiga Bayern, har redan tidigare ställt krav på en folkomröstning om EU-konstitutionen.

Hittills är det sammanlagt nio EU-länder som har deklarerat att de kommer att underställa den nya konstitutionen en folkomröstning. Förutom Storbritannien och Frankrike är det Danmark, Irland, Portugal, Spanien, Tjeckien, Luxemburg och Holland. I ytterligare några länder kan ett motsvarande beslut komma att fattas. De enda medlemsländer där den politiska ledningen sagt definitivt nej till att folkomrösta om den nya EU-konstitutionen är Malta och Sverige.

Den svenska regeringen och riksdagens majoritet anser att EU-konstitutionen ska avgöras av riksdagen. När riksdagen debatterade frågan om folkomröstning den 5 maj röstades miljöpartiets och vänsterpartiets förslag om en folkomröstning ned med siffrorna 273-43.

Regeringen, bränd av euroomröstningen förra året, har heller inga folkomröstningsplaner.

– Riksdagens och regeringens uppfattning är att det ställningstagande vi behövde göra, det gjorde vi i den folkomröstning vi hade om EU 1994, sade utrikesminister Laila Freivalds på en pressträff efter EU-toppmötet i juni.

Men konstitutionen är så pass genomgripande att den kommer att göra EU till något radikalt annorlunda än vad det var då vi gick med i EU 1995. Anledningen till att vissa medlemsstater har folkomröstning är just att det är fråga om stora förändringar av EU, och man vill ha en legitimitet bland befolkningen.

I Finland argumenterar EU:s förre ombudsman Jakob Söderman, som efter sina år i Bryssel bör veta vad han talar om, för folkomröstning genom att peka på att konstitutionen innebär att EU utvecklas till något helt annat än den union som Finland (och Sverige) anslöt sig till 1995.

Riksdagens egen tidning ”Från Riksdag och Departement” sammanfattar konstitutionsförslaget med följande ord: ”Bara att man använder ordet konstitution signalerar att det är frågan om ett slags statsbygge” (nr 21, 2003).

Sverige blir allt mer ensamt kvar i skaran av länder som vägrar folket att besluta om EU:s framtid. Riksdagen har inget mandat från väljarna att godkänna konstitutionen och därmed överlåta mer makt till EU. Frågan diskuterades inte i valet 2002, och om regeringens tidsplan följs kommer beslutet vara fattat innan valet 2006. Om dagens riksdag skulle anta förslaget till konstitution så har väljarna därmed förvägrats varje möjlighet att påverka frågan.

Finns det ingenting som kan rubba regeringens och riksdagsmajoritetens syn på att också svenskarna – precis som tjeckerna, portugiserna, danskarna, irländarna och många fler i EU – ska ha möjligheten att avgöra sin och EU:s framtid i en folkomröstning? Varför denna rädsla för folket?

Nya medlemmar skeptiska till EU

Folk i de tio nya medlemsländerna jublar inte över EU. De är faktiskt mer skeptiska till unionen än medborgarna i de 15 gamla medlemsländerna. Det visar EU-kommissionens senaste upplaga av sin rullande opinionsmätning, Eurobarometern. Det är första gången åsikterna i alla 25 medlemsländerna har undersökts samtidigt. Av folk i de gamla länderna har 44 procent en positiv inställning till EU, medan andelen i de nya länderna är 40 procent.

EU-sprit dödar skåningar

Spriten dödar 30 procent fler skåningar per år sedan Sverige gick med i EU 1995. Det uppger SVT Rapport. Skåne avviker från övriga landet, enligt alkoholforskaren Mats Ramstedt. Före EU-inträdet var de skånska dödsfallen på grund av alkoholrelaterade sjukdomar 10-15 procent under riksgenomsnittet. Nu ligger Skåne 10-20 procent högre än snittet. Billig EU-sprit är förklaringen. I hela Sverige beräknas ungefär 2.000 människor avlida av alkoholrelaterade skador. Siffran omfattar bara sjukhuspatienter med klara alkoholrelaterade diagnoser, främst leverskador. Alkohol-läkare tror att den skånska utvecklingen sprider sig. Professor Rolf Hultcrantz på Karolinska sjukhuset befara att den svenska alkohol-dödligheten kan öka med 50 procent de närmaste fem-tio åren.

LO avisar folkomröstning

LO ska inte verka för en folkomröstning om EU:s nya konstitution. Det beslutade LO-kongressen i juni efter en lång debatt med över 20 inlägg, som föranletts av en motion från Transportarbetareförbundet. Transportordföranden Per Winberg och flera ombud från Transport kämpade för ett ja till sin motion, som föreslog att LO ska kräva en folkomröstning. – Vi bäddar för en kris för folks förtroende om vi säger nej till folkomröstning, sade Martin Virenius, Transports vice ordförande.

Danskt motstånd mot EU:s grundlag

Den danska grundlagen förvandlas till en andra klassens grundlag när EU:s nya författning träder i kraft. Det anser en rad danska EU-kritiker som nyligen samlades för att stärka motståndet mot den nya EU-författningen. Gruppen hävdar att en folkomröstning om författ-

ningen därför måste betraktas på samma sätt som om det handlade om en förändringen av den danska grundlagen. I spetsen för gruppen står advokat Christian Harlang, som 1998 försökte få Högsta domstolen i Danmark att ogiltigförklara Maastrichtfördraget. Den gången förlorade hanmen nu tar han och andra EU-motståndare på nytt upp kampen. Danmark ska ha en folkomröstning om den nya EU-författningen men något datum är ännu inte spikat. Den nya nej-initiativet tas av människor som politiskt står i mitten och vänsterut i dansk politik samt från de två motståndsrörelserna mot EU, Folkebevaegelsen och Junibevaegelsen.

Den svenska EU-avgiften ökar

EU-länderna enades i juli om en EU-budget på 966 miljarder kronor för 2005. Den svenska medlemsavgiften ökar därmed med 1,5 miljarder kronor. Enligt EU-ländernas överenskommelse så ökar budgeten med fem procent jämfört med i år. För Sveriges del beräknas EU-avgiften under 2005 bli 26 miljarder kronor.

Fackligt myteri mot Tony Blair

Storbritanniens fyra största fackförbund hotar att kampanja på nej-sidan mot den nya EU-grundlagen i den kommande folkomröstningen. Orsaken är att Tony Blair för en högerpolitik. Regeringen gör för lite för att stärka arbetstagarnas rättigheter, menar Derek Simpson, ordförande för Amicus, landets största fackliga organisation med 1,3 miljoner medlemmar. Till nej-kampanjen kommer Simpson dessutom att försöka ansluta de tre andra stora fackliga organisationerna – TGWU, GMB och Unison med sammanlagt 2,8 miljoner medlemmar. Derek Simpson är mycket besviken på att premiärministern på EU-toppmötet i Bryssel motarbetade den så kallade stadgan om de grundläggande sociala rättigheterna, bland annat strejkrätten. Blair godtog stadgan först sedan han fått garantier om att denna aldrig kan ges företräde framför brittisk lag.

Kroatien på väg mot EU

2005 får Kroatien börja förhandla med EU om medlemskap. Det slogs fast vid toppmötet i Bryssel. Inget sades om när ett medlemskap kan vara möjligt, men det framhölls att det är helt upp till hur Kroatien lever upp till de krav som ställs och hur landet kalara förhandlingarna. Toppmötet fann också att Bulgarien och

Rumänien förutsätts kunna skriva på avtal om medlemskap med EU under 2005, med inträde 2007. Bulgarien gick nyligen i mål med sian förhandlingar och Rumänien förutsätts följa efter under 2004.

Brittiska försvaret får mer pengar

Storbritanniens försvar skärs ned drastiskt, samtidigt som den brittiska regeringen vill höja försvarsanslagen. Den brittiske försvarsministern Geoff Hoon sade när han presenterade förslaget för parlamentet att bantningarna inte ska drabba de stridande förbanden. Det brittiska försvaret kommer att satsa stort på datorisering, det som i Sverige kallas nätverksbaserat försvar, vilket drar med sig ökade kostnader. Den brittiska försvarsbudgeten ska höjas med 3,7 miljarder pund (drygt 50 miljarder kronor) fram till 2007-2008.

Majoritet av normän mot EU

För första gången sedan augusti 2002 säger en majoritet av de norska väljarna nej till EU. 45 procent säger nej till norskt medlemskap, medan 42,2 procent säger ja. 12,7 procent har ingen uppfattning. Det visar julmätningen från Sentio-Norstat.

Finlands statsminister gillar inte folkomröstning

Även i Finland diskuteras en eventuell folkomröstning om EU:s konstitution. Det har förekommit uppgifter om att somliga regeringsmedlemmar anser att det borde hållas en sådan. Men statsminister Matti Vanhanen tycker inte att det finns något behov av en finländsk folkomröstning. – Jag anser inte att unionens grundkaraktär förändras i och med det här avtalet på ett sådant sätt att en ny folkomröstning skulle behövas i Finland. Det är riksdagens uppgift att behandla godkännandet, sade han i en radiointervju i mitten av augusti.

Frankrike redo försvara EU-grannar med kärnvapen

Frankrike kan komma att använda kärnvapen för att försvara sina grannländer, sade Frankrikes försvarsminister Michèle Alliot-Marie i en intervju publicerad i den tyska tidningen Berliner Zeitung. Hon uppmanade samtidigt EU-länderna att öka sina försvarsutgifter till två procent av BNP – det minimum som försvarsalliansen Nato rekommenderar – något som bara uppfylls av Frankrike, Storbritannien och Grekland.

NYHETER OM EU UTGES MÅNATLIGEN AV FOLKRÖRELSEN NEJ TILL EU. ANSVARIG UTGIVARE: EVA-BRITT SVENSSON.

REDAKTÖR: GÖSTA TORSTENSSON. ADRESS: RONDOVÄGEN 312, 142 41 SKOGÅS. TFN: 08-771 43 79. E-POST:

GOSTA.TORSTENSSON@COMHEM.SE. PRENUMERATION: ENSKILDA 60 KR/12 NR. ORGANISATIONER M.M. 120 KR/12 NR. DISTRIBUTION: FOLKRÖRELSEN NEJ TILL EU, HEURLINS PLATS 11, 413 01 GÖTEBORG. TFN. 031-701 01 77. E-POST: FNEU@ALGOHOTELLET.SE.